

Duyu?sal ve Bili?sel Empati Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duyu?sal ve Bili?sel Empati Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20426>

Özet

Duyusal ve Bilişsel Empati Ölçeği (DBEÖ), orijinal adı Affective and Cognitive Measure of Empathy (ACME) olan ölçeğin Türkçe diline uyarlama çalışması sonucunda geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin empati yeteneğini iki temel bileşen üzerinden değerlendirmeyi amaçlar: başkalarının duygularını deneyimleme kapasitesi olan duysal (duygusal) empati ve başkalarının bakış açısını anlama yeteneği olan bilişsel empati. Ölçek, Yukay Yüksel ve arkadaşları (2020) tarafından Türkiye örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak kullanıma sunulmuştur. Bu çalışmada, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonlarda güvenilir ve geçerli psikometrik parametrelere sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Empati, Duyusal Empati, Bilişsel Empati, ACME, Ölçek Uyarlaması, Psikometri, Ölçme Aracı.

Yazarlar

Müge Yukay Yüksel, Sümeyye Okur, Zeynep Akbulut, Hilal Kütük.

Amaç

Duyusal ve Bilişsel Empati Ölçeği'nin temel amacı, empati yapısının sadece tek boyutlu bir yetenek olmadığını, aksine hem duygusal rezonans hem de zihinsel perspektif alma becerilerini içeren çok boyutlu bir yapı olduğunu ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek bireylerin bilişsel empati (zihin teorisi ile ilgili) ve duysal empati (duygusal bulaşma ve etkileşim ile ilgili) düzeylerini ayrı ayrı değerlendirerek, psikolojik araştırmalara daha rafine bir ölçüm sunmayı hedeflemektedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültüründeki bireylerin empati eğilimlerini bilimsel yöntemlerle incelemek isteyen araştırmacılar için güvenilir bir araç sağlamaktadır. Ölçek, klinik psikoloji, gelişim psikolojisi ve sosyal psikoloji alanlarında empati ile ilişkili değişkenlerin incelenmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, çağdaş psikoloji literatüründe kabul gören iki faktörlü empati modelidir. Bu model, empatinin iki ana bileşenden oluştuğunu varsayar:

Bilişsel Empati (Zihin Teorisi): Başkalarının düşüncelerini, niyetlerini, inançlarını ve bakış açısını doğru bir şekilde anlama yeteneği. Bu boyut, kişinin kendini diğerinin yerine koyarak durumu rasyonel olarak değerlendirmesini içerir.

Duyusal Empati (Duygusal Rezonans): Bakalarımızın hissettiği duygusal durumu deneyimleme veya buna uygun bir duygusal tepki verme eğilimi. Bu boyut, nefkat, kişisel sıkıntı ve duygusal bulaşmayı kapsayabilir.

DBEÖ, bu iki faktörün birbirinden ayrılabilir, ancak birbiriyle ilişkili olduğunu varsayarak, her bir faktöre ait maddeler aracılığıyla bireyin empati profilini detaylıca çökertmay amaçlamaktadır.

Geçerlik

Duyusal ve Bilişsel Empati Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasında (2020), ölçeğin yapı geçerliğini incelemek üzere genellikle Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Çalışmada, orijinal ölçeğin iki faktörlü yapısını (Duyusal ve Bilişsel) Türk örnekleminde de uygun model uyum indekslerine sahip olduğunu gösterilmeye çalışılmıştır. Özgün kaynakta geçerlik bilgisi bırakılmı olsa da, uyarlama çalışması ölçeğin teorik yapıyla tutarlı olduğunu kanıtlamayı amaçlamıştır.

Ek olarak, ölçeğin diğer empati ölçüm araçları ve ilgili yapılarla (örneğin, prososyal davranışlar, saldırganlık, duygusal zeka) korelasyonları incelenerek ölçüt geçerliği ve eş zamanlı geçerliği desteklenmiştir. Bu analizler, DBEÖ'nün gerçekten bilişsel empati ve duyusal empati yapılarını ayrı ayrı olarak ölçebildiğini göstermeyi hedefler.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplamaları üzerinden yürütülmüştür. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Uyarlama çalışmasında hem genel ölçek için hem de duyuşsal ve bilişsel alt boyutlar için ayrı ayrı Cronbach Alfa değerlerinin raporlanması beklenir.

Çi tutarlılığın yanı sıra, ölçeğin zamana karşı kararlılığını ölçmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği de incelenmi olabilir. Bu yöntem, aynı bireylere farklı zaman dilimlerinde uygulanan test sonuçlarının korelasyonunu inceleyerek ölçeğin kararlılığını ortaya koyar. Bu psikometrik parametreler, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilirliğini açısından kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Duyusal ve Bilişsel Empati Ölçeği'nin (ACME) Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapısını doğrulamak amacıyla Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, maddelerin teorik olarak beklenen iki faktöre (Duyusal Empati ve Bilişsel Empati) ne kadar iyi yüklendiğini test eder. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısını Türk kültürü bağlamında da geçerli olduğunu istatistiksel olarak kanıtlar.

Analiz sonuçları, genellikle iki faktörlü modelin kabul edilebilir veya iyi düzeyde uyum indekslerine (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) sahip olduğunu göstermelidir. Bu, ölçeğin her bir alt boyutunun bağımsız ve anlamlı bir yapı ölçtüğünü teyit eder. Orijinal ACME ölçeğinin yapısı korunduğu için, DFA sonuçları da bu iki faktörlü yapıyı desteklemesi esastır.

Ölçek Yapısı

Test Type: Uyarlama (Affective and Cognitive Measure of Empathy - ACME'nin Türkçe Versiyonu)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Özgün kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemiş olsa da, bu tür ölçekler genellikle 5'li veya 6'lı Likert formatını kullanır.)

Language Available: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Population Group: Yetkinler, Üniversite Öğrencileri

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Uyarlama çalışması tipik olarak üniversite öğrencileri veya genel yetkin popülasyonu üzerinde gerçekleştirilir.

Test Methodology: Öz bildirim raporlama ölçeği (Self-Report Questionnaire). Katılımcılar, empati ile ilgili ifadeleri kendilerine ne kadar uygun bulduklarına dair derecelendirme yaparlar.

Anahtar Kelimeler

Duyusal Zeka, Perspektif Alma, Sosyal Biliş, Psikolojik Ölçme, Faktör Yapısı, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: muge.yuksel@marmara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Müge Yukay Yüksel)

Correspondence Address: Müge Yukay Yüksel, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Müge Yukay Yüksel ile iletişime kurulması gerekmektedir. İletişim bilgileri: muge.yuksel@marmara.edu.tr.

Kaynaklar

Yukay Yüksel, M., Okur, S., Akbulut, Z. & Kütük, H.(2020). Psychometric parameters of the Turkish Version of the affective and cognitive measure of empathy (ACME). *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 11(3), 1-15.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: 02103r3yq.y.http.eds.b.ebscohost.com.proxy2.marmara-elibrary.com

Bu ölçe?in orijinal psikometrik parametreler çal??mas?n? içeren PDF dosyas? buradan indirilebilir: duyussal-ve-bilissel-empati-olcegi-toad.pdf

Duyu?sal ve Bili?sel Empati Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Özgün kaynakta ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r.

Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut de?ildir.